

AUTOSJEDALICA

UVIJEK I BEZ IZNIMKE!

RODA® | roditelji u akciji |

AUTOSJEDALICE SPAŠAVAJU ŽIVOT I SMANJUJU RIZIK TEŠKE OZLJEDE I ZA VIŠE OD 90%

Autosjedalice koje se postavljaju suprotno smjeru vožnje, u poluležećem položaju, skoro u potpunosti uklanjaju rizik teške ozljede. One pružaju jedinstvenu i neophodnu zaštitu u potpunosti podupirući bebinu glavu, vrat i kralježnicu pri sudaru ili naglom kočenju, od prvog dana života.

IZ RODILIŠTA U AUTOSJEDALICI

Za prvu vožnju djeteta najvažnije je da je autosjedalica primjerena djetetu, da je pravilno pričvršćena te da je dijete pravilno vezano.

Kako je prva vožnja kući iz rodilišta veseo i radostan dan, roditeljska odgovornost nam nalaže da se pobrinemo da bude i siguran.

Sigurno i odgovorno od prvog dana jedini je prihvatljiv način. Nemojmo dopustiti da nam djeca nisu sigurna u prometu.

Ispravno pričvršćena autosjedalica te ispravno vezano dijete u njoj najsigurniji je način za prvu vožnju vašeg djeteta.

IDEM SAMO DO DUĆANA

Čine li vam se poznatima rečenice:

Prestat će plakati ako ga držim u krilu. | Misli da je prevelika za sjedalicu. | Sigurna mi je u naručju. | Tek je rođen, ne može još sam sjediti.

Sve su to izgovori zbog kojih roditelji ne vežu djecu u autosjedalice.

Nevezano dijete pri sudaru i brzini od 60 km/h udara o objekt unutar ili izvan vozila istom jačinom kojom bi udarilo o tlo da je palo s petog kata. Biste li dozvolili vašem djetetu da hoda po rubu krova?

Katkad nam se čini da je vožnja u automobilu postala djeci pravo mučenje: smješteni u autosjedalici, vezani sigurnosnim pojasom i daleko od mame i tate koji su zaokupljeni vožnjom, našim se mališanima vožnja uopće ne sviđa. No zapamtite da alternativa njihovoj sigurnosti ne postoji! Vi možete biti dobar i oprezan vozač, ali ne možete kontrolirati druge sudionike u prometu koji možda nisu tako oprezni.

ZAKON KAŽE - DJECA U VOZILU MORAJU BITI VEZANA U AUTOSJEDALICI

Na vozaču je odgovornost da je dijete u vozilu primjereno vezano. Djeca do tri godine starosti se ne smiju prevoziti u vozilima bez ugrađenih sigurnosnih pojaseva.

Na ovom mjestu pružit ćemo vam osnovne i najvažnije informacije o ispravnom korištenju dječjih autosjedalica kako bi se povećala sigurnost najmlađih u putničkim vozilima. Ako trebate dodatne informacije ili pomoć, slobodno se obratite udruzi Roda, čiji će vam educirani savjetnici i savjetnice pomoći u pronalaženju odgovora na sva pitanja.

ŠTO KAŽE HRVATSKI ZAKON

Od 5. kolovoza 2014. g. u skladu sa Zakonom o sigurnosti prometa na cestama (NN 92/2014), sva djeca do 150 cm visine starosti moraju biti vezana u njima primjeren sustav vezanja, u autosjedalici ili uz pomoć posebnog dječjeg postolja, koji je pričvršćen za automobil. Iznimno se djeca visine između 135 i 150 cm smiju voziti vezana samo sigurnosnim pojasom vozila ali samo ako im pojas odgovara (str. 17) i ako su vezana na stražnjem sjedalu.

Iako je zakonom dozvoljeno prevoziti djecu vezanu u autosjedalici ili dječjem postolju na prednjem sjedalu, istraživanja pokazuju da to nosi znatno povećan rizik ozljede kod djece do 12 godina starosti. Prevoženje djeteta na prednjem sjedalu je **najnesigurnije** i treba se koristiti samo kao nužna i rijetka iznimka, kad ne postoji mogućnost da se autosjedalica ili postolje ispravno postavi na stražnje sjedalo. U tom slučaju, dijete koje je najstarije trebalo bi zauzeti prednje sjedalo, s isključenim zračnim jastukom i sjedalom pomaknutim što više prema nazad. Autosjedalica koja se postavlja suprotno smjeru vožnje ne smije se NIKAD postaviti na prednje sjedalo ako prednji zračni jastuk nije fizički isključen.

Po zakonu, svako dijete u vozilu broji se kao jedna osoba pa se time u automobilu smije prevoziti onoliko djece putnika za koliko je vozilo registrirano, i to na način da moraju biti pravilno vezana primjereno njihovoj dobi. Djeca mlađa od tri godine starosti se ne smiju prevoziti u osobnim vozilima koja nemaju ugrađene pojaseve, a starija djeca se u tom slučaju ne smiju prevoziti na prednjem sjedalu.

Ove odredbe osiguravaju zaštitu svoj djeci u vozilu te stavljaju odgovornost na vozače da primjereno zaštite djecu koju prevoze.

Sustavi zaštite koji postoje u vozilu, sigurnosni pojasevi i zračni jastuci, dizajnirani su da pruže zaštitu osobama visine iznad 150 cm i mase veće od 36 kg.

Da bi ti isti sustavi bili djelotvorni i za djecu, koja su podložnija ozljedama zbog nerazvijene fizičke građe, treba ih prilagoditi djeci uz pomoć autosjedalica ili posebnih postolja, ovisno o stupnju fizičkog razvoja djeteta. Hrvatski zakon postavlja minimalne uvjete sigurnosti djeteta, a na roditelju i vozaču je odgovornost da je dijete primjereno vezano u vozilu.

Odredbe Zakona o sigurnosti prometa na cestama koje se odnose na prijevoz djece u osobnim vozilima su sljedeće:

Članak 158.

(1) U vozilu ili na vozilu smije se prevoziti u prometu na cesti onoliko osoba koliko ima ugrađenih sjedala, odnosno koliko je upisano u prometnoj dozvoli.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna ili fizička osoba obrtnik ako postupi suprotno odredbi stavka 1. ovoga članka.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 do 5.000,00 kuna i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

(4) Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 kuna kaznit će se za prekršaj vozač koji postupi suprotno odredbi stavka 1. ovoga članka.

Članak 163.

(na snazi od 5. kolovoza 2014. godine, čl. 4., NN 92/2014)

(1) Vozač i putnici tijekom vožnje u motornom vozilu na sjedalima na kojima su ugrađeni sigurnosni pojasevi, dužni su koristiti pojas na način koji je odredio proizvođač sigurnosnog pojasa.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, sigurnosni pojas ne moraju koristiti osobe koje imaju uvjerenje da iz zdravstvenih razloga ne mogu koristiti pojas.

(3) Ministar nadležan za zdravstvo propisat će postupak, uvjete i način izdavanja uvjerenja iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Vozač motornog vozila za prijevoz osoba koje osim sjedala za vozača ima još

najviše 8 sjedala i vozila za prijevoz tereta u kojima su ugrađeni sigurnosni pojasevi ne smije u takvim motornim vozilima prevoziti djecu nižu od 150 centimetara ako nisu smještene u posebnoj sigurnosnoj sjedalici/postolju koja su za vozilo pričvršćena sigurnosnim pojasom vozila ili posebnim kopčama u vozilu i suprotno načinu koji je odredio proizvođač posebne sigurnosne sjedalice.

(5) Vozač motornog vozila koje osim sjedala za vozača ima još najviše 8 sjedala i u kojem su ugrađeni sigurnosni pojasevi smije na sjedalima koja nisu prednja prevoziti djecu nižu od 150 cm, a visoku barem 135 cm, koja nisu smještene u sigurnosnoj sjedalici/postolju, ukoliko su ona pravilno vezana sigurnosnim pojasom za odrasle osobe.

(6) Vozač motornog vozila za prijevoz osoba koje osim sjedala za vozača ima još najviše 8 sjedala i vozila za prijevoz tereta u koja nisu ugrađeni sigurnosni pojasevi ne smije u takvim vozilima prevoziti djecu mlađu od tri godine, a djeca stara tri godine i više, a niža od 150 cm ne smiju se smjestiti na prednje sjedalo.

(7) Vozač motornog vozila ne smije prevoziti dijete smješteno u sigurnosnoj sjedalici okrenutoj suprotno od smjera vožnje na putničkom sjedalu zaštićenom prednjim zračnim jastukom, ako zračni jastuk nije deaktiviran, čak i u slučajevima kada se zračni jastuk automatski isključuje.

(8) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 kuna kaznit će se za prekršaj vozač i druga osoba ako postupi suprotno odredbama ovoga članka.

NE UGROŽAVAJTE ŽIVOT SVOG DJETETA

Ispravno postavljene dječje autosjedalice smanjuju rizik smrtnog stradanja dojenčadi u prometnim nesrećama 71%.

Svi ćemo se suglasiti s time da je za odrasle vezanje sigurnosnim pojasom vozila izuzetno važno želimo li smanjiti rizik od ozljede ili smrti pri mogućem sudaru. Iste sile koje djeluju na nas u sudaru djeluju i na sve druge objekte u vozilu, a naravno i na našu djecu. Sigurnosni pojasevi vozila nisu dizajnirani tako da bi pružili adekvatnu zaštitu maloj djeci, a sile sudara i pri najmanjim brzinama toliko su jake da je nemoguće nevezano dijete zadržati u rukama i spriječiti ga da ne postane projektil.

Na sve objekte u vozilu pri sudaru i brzini od samo 25 km/h djeluje sila oko 20 puta jača od težine objekta. To znači da dijete koje teži samo 5 kg u naručju postaje teško oko 100 kg i nemoguće ga je zadržati u rukama. Ono tom istom silom udara o unutrašnjost vozila ili leti iz vozila, dok mu struktura i jačina tijela ostaju jednakima onom od djeteta od 5 kg.

Dječje autosjedalice dizajnirane su tako da pruže djetetu optimalnu zaštitu u vozilu u trenutku sudara, ovisno o fazi njegova tjelesnog razvoja. Ispravno postavljene dječje autosjedalice smanjuju rizik smrtnog stradanja dojenčadi u prometnim nesrećama za 71% te male djece za 54%¹. Autosjedalice koje se postavljaju suprotno smjeru vožnje umanjuju rizik teških ozljeda za čak 92%, a one koje se postavljaju u smjeru vožnje umanjuju rizik teških ozljeda za 60%².

**ODGOVORNOST JE SVAKOG RODITELJA
UČINITI SVE KAKO BI ZAŠTITIO SVOJE
DIJETE.**

Nevezanje djeteta u primjerenu autosjedalicu tijekom vožnje svjesno je ugrožavanje djetetova zdravlja i života te kao takvo neopravdano i posve neprihvatljivo.

**KORISTITE AUTOSJEDALICU
UVIJEK I BEZ IZNIMKE!**

[1] United States Department of Transportation, National Traffic Safety Administration. Revised Estimates of Child Restraint Effectiveness. Research Notes, December 1996.

[2] World Report on Road Traffic Injury Prevention. World Health Organization (2004)

AUTOSJEDALICA PO MJERI DJETETA

Da bi sjedalica pružila optimalnu zaštitu djetetu u sudaru, mora biti atestirana za tu funkciju, te biti primjerena djetetovu tjelesnom razvoju.

Svaka autosjedalica mora imati na sebi oznaku atesta sigurnosti Regulacije 44/04 ili Regulacije 129 Ekonomske komisije Ujedinjenih naroda za Europu (UNECE R44/04 ili UNECE R129). Hrvatskim Pravilnikom o tehničkim uvjetima vozila u prometu na cestama ovaj atest uvjetovan je za sve autosjedalice na hrvatskom tržištu.

Od srpnja 2013. na snazi je nova, dodatna UNECE regulacija o dječjim autosjedicama, tzv. i-Size odnosno Regulacija 129. Ova regulacija postavlja standarde sigurnosti za nove sustave dječjih autosjedalica s ciljem da, s vremenom, zamijeni Regulaciju 44. Osnovna postavka nove regulacije je obaveza vezanja djeteta suprotno smjeru vožnje do barem 15 mjeseci starosti i pričvršćivanja autosjedalice za vozilo ISOFIX sustavom. Regulacija 129 postavlja sigurnosne odredbe za dvije kategorije autosjedalica: i-Size i Specific Vehicle ISOFIX. Ovisno o kategoriji za koju nose atest, ove autosjedalice će nositi na sebi jednu od sljedećih oznaka:

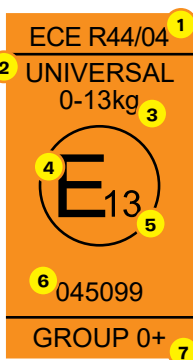

Neke sjedalice dizajnirane su za više grupa; to su takozvane kombinirane sjedalice. Izuzetno je važno poštivati ograničenja težine djeteta za svaku sjedalicu, u suprotnom se ugrožava djetetov život i zdravlje. Zapamtite da je sjedalica dizajnirana

tako da pruži sigurnost djetetu u sklopu uputa te da svako odstupanje može povećati rizik ozljede djeteta. **Uvijek pratite upute proizvođača autosjedalice.**

OZNAKA ATESTA REGULACIJE 44 NALIK JE NA:

- 1 regulacija za koju autosjedalica nosi atest
- 2 kategorija za koju je sjedalica dobila dozvolu
- 3 masa djeteta za koju je sjedalica dozvoljena
- 4 oznaka europske dozvole
- 5 kôd zemlje gdje je dobivena dozvola (1 = Njemačka, 2 = Francuska, 3 = Italija, 4 = Nizozemska, itd.)
- 6 broj dozvole. Prva dva broja ukazuju na verziju regulacije ECE R44 za koju je sjedalica dobila dozvolu (u ovom slučaju ECE R.44 04)
- 7 grupa za koju je sjedalica atestirana.

Informacije u ovoj knjižici primarno se odnose na autosjedalice koje nose atest Regulacije 44/04.

VEĆINA AUTOSJEDALICA NA HRVATSKOM TRŽIŠTU ATESTIRANA JE U SKLADU SA REGULACIJOM 44. OVE AUTOSJEDALICE PODIJELJENE SU U GRUPE PO OGRANIČENJIMA MASE DJETETA NA SLJEDEĆI NAČIN:

grupa 0 za djecu od 0 do 10 kg

grupa 0+ za djecu od 0 do 13 kg

koriste se postavljene isključivo suprotno smjeru vožnje, s djetetom u poluležećem položaju

grupa I za djecu od 9 do 18 kg

koriste se postavljene u smjeru ili suprotno smjeru vožnje, ovisno o modelu, s djetetom u uspravnom položaju

grupa II za djecu od 15 do 25 kg

grupa III za djecu od 22 do 36 kg

koriste se postavljene u smjeru vožnje, s djetetom u uspravnom položaju

SIGURNA DJEČJA ZONA

Odvojenost stražnjeg sjedala pruža djetetu dodatnu zaštitu, povećavajući šansu da će dijete u slučaju sudara ostati u vozilu

Roditelji se često pitaju na koje je mjesto najsigurnije postaviti dječju autosjedalicu. Novopečeni roditelji se boje da neće moći pomoći djetetu ili utješiti ga ako je dijete na stražnjem sjedalu i daleko od njihova dosega i pogleda, pa misle da je prednje sjedalo za novorođenče sigurnije. Roditelji starije djece padaju u zamku posebne povlastice vožnje na prednjem sjedalu jer je dijete sad već "veliko".

Međutim, najsigurnija mjesta za djecu u automobilu su na stražnjim sjedalima vozila, u takozvanoj "dječjoj zoni".

GDJE POSTAVITI AUTOSJEDALICU?

Najučestaliji udarac u vozilo u sudaru je udarac sprijeda, kao i najčešći uzrok ozljeda. Pri udarcu sprijeda obično su u igri veće brzine, stoga i snaga udarca nosi veći rizik ozljede. Što je putnik dalje od točke udarca, to je rizik ozljede putnika manji. Što smo dalje od prednjeg dijela vozila, to je statistički i fizički gledano za nas sigurnije.

Činjenica da je prednje sjedalo najopasnije sjedalo u vozilu dovela je i do dizajniranja te ugrađivanja zračnih jastuka ispred sjedala vozača i suvozača. Zračni jastuci ispred prednjih sjedala aktivirat će se, pri udarcu u vozilo sprijeda, u brzini do 300 km/h, u jednoj dvadesetinki sekunde. Udarac zračnog jastuka može imati smrtonosne posljedice po dijete, posebno u slučaju udarca u sjedalicu postavljenu unatrag. Neki zračni jastuci imaju ugrađen prekidač za isključivanje ili senzore težine putnika u sjedalu. Međutim, oni se ponekad aktiviraju u sudaru usprkos isključenom prekidaču ili niskoj težini putnika. Zato se, kad se dijete mora vezati na prednjem sjedalu, zračni jastuk mora fizički deaktivirati.

Stražnje sjedalo ima dodatnu prednost. Odvojenost stražnjeg sjedala pruža djetetu dodatnu zaštitu, povećavajući šansu da će dijete u slučaju sudara biti zadržano unutar vozila umjesto biti izbačeno van.

MJESTO SUVOZAČA NAJOPASNije JE ZA DIJETE, ČAK I KADA JE ONO VEZANO U AUTOSJEDALICI.

Udarac u prednji dio vozila je najučestalija vrsta udarca u vozilo u sudaru i najopasnija, noseći sa sobom povećani rizik povrede za putnike na prednjim sjedalima. Djeca, koja su zbog svoje fizičke nerazvijenosti najranjivija, ne bi se smjela prevoziti na prednjem sjedalu, čak ni u autosjedalici ili postolju, iako to Zakon dozvoljava.

MNOGI RODITELJI NE KORISTE AUTOSJEDALICE ISPRAVNO

- ne pričvršćuju ih dovoljno za vozilo i ne vežu dovoljno čvrsto djecu u njih, a djeca koja su vezana samo pojasom, po svojoj mišljavoj prirodi, često nisu u ispravnoj poziciji pojasa.

Velik broj roditelja ne koristi autosjedalice ispravno, ne pričvršćuju ih dovoljno za vozilo i ne vežu dovoljno čvrsto djecu u njih, a djeca koja su vezana samo pojasom, po svojoj mišljavoj prirodi, često nisu u ispravnoj poziciji pojasa.

U tim slučajevima odjeljenost stražnjeg sjedala može imati ključnu ulogu u zadržavanju djeteta u vozilu u trenutku sudara. U četiri od svakih pet izlijetanja putnika iz vozila dolazi do smrti putnika.

Najsigurnije mjesto za dijete je na sredini stražnjeg sjedala,

što dalje od mogućeg udarca u vozilo. Ponekad je zbog dizajna srednjeg sjedala ili pojasa nemoguće pravilno postaviti autosjedalicu na to mjesto. U tom se slučaju autosjedalica može postaviti na bilo koje mjesto sa strane. Statistike ne pokazuju da je jedna strana sigurnija od druge te je ovo pitanje osobne odluke roditelja. Neki roditelji postavljaju sjedalicu iza suvozača kako bi imali bolji pogled na dijete u retrovizoru, a drugi iza vozača kako bi dijete bilo bliže pločniku prilikom ulazanja i izlaska iz vozila.

Mnogi novi roditelji padaju u zamku brige za svoje novorođenče, misleći da je u vožnji za njihovo dijete sigurnije da je na prednjem sjedalu kako bi ga vozač u slučaju potrebe mogao lako doseći. Međutim, osim što to mjesto nosi najveći rizik za dijete u slučaju da dođe do sudara, zabavljanje djetetom u vožnji i neminovno skretanje pažnje s prometa može uzrokovati sudar i kobne posljedice istog. Oko 90% prometnih sudara u Hrvatskoj uzrokovano je pogreškom vozača, uključujući i skretanje pažnje na dijete.

Sva djeca do 12 godina starosti trebaju biti vezana na stražnjem sjedalu u autosjedalici, a pojasom tek kad su dovoljno narasla.

KUPNJA AUTOSJEDALICE

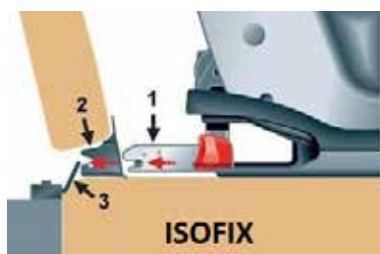
Prije nabave autosjedalice izuzetno je važno provjeriti odgovara li sjedalica vozilu u kojem će se koristiti.

Većina sjedalica na tržištu je univerzalnog tipa i odgovara većini automobila. Međutim, zbog konfiguracije sjedišta i sigurnosnog pojasa vozila, vrlo je lako moguće da određena sjedalica ne odgovara vozilu ili da odgovara manje od druge. Zamolite djelatnika trgovine da vam dopusti da prije kupnje pokušate montirati sjedalicu u svojem vozilu i tako provjerite je li takva sjedalica odgovarajuća.

Mnoga novija vozila imaju na određenim mjestima ugrađen sustav ISOFIX koji, kod sjedalica koje su ISOFIX-kompatibilne, umanjuje mogućnost neispravnog montiranja sjedalice i time povećava djetetovu sigurnost.

ISOFIX SUSTAV

Na mjestu u vozilu koje je opremljeno sustavom ISOFIX nalaze se dva donja sidra i jedno gornje. Sidro je metalna šipka u obliku slova "U" koja je dio vozila, a služi za pričvršćivanje dječje autosjedalice.

Donja sidra služe za pričvršćivanje sjedalice za sjedalo vozila i nalaze se u prijelomu između naslona i klupe sjedala.

Gornje sidro nalazi se iza sjedala

vozila, a služi da se njime sjedalica poveže sidrenom sponom kako bi se spriječila rotacija sjedalice prema naprijed ako dođe do sudara. Rotiranje sjedalice može se spriječiti i ako je sjedalica opremljena potpornom nogom umjesto sidrenom sponom.

Sjedalica ISOFIX imaće u sebi jedan od ovih dvaju antirotacijskih sustava, ovisno o proizvođaču i dizajnu sjedalice. Pravilno korištenje antirotacijske naprave iznimno je važno u sprječavanju ozljeda djetetove glave zbog pokreta prema naprijed u slučaju sudara.

Pri postavljanju sjedalice ISOFIX moraju se dosljedno pratiti upute proizvođača sjedalice kao i proizvođača vozila.

NOVO JE U PREDNOSTI

Planirate li za svoje dijete koristiti rabljenu autosjedalicu, nabavite je od poznate osobe kojoj vjerujete.

Opća je preporuka ne koristiti rabljene sjedalice. Planirate li za svoje dijete koristiti rabljenu autosjedalicu, nabavite je od poznate osobe kojoj vjerujete.

Ako odgovorite s "ne" makar na jedno od ovih pitanja, nemojte koristiti rabljenu autosjedalicu.

		DA	NE
1	Sjedalici nije istekao rok trajanja koji je specificirao proizvođač (ili nije starija od šest godina).		
2	Ima oznaku atesta ECE R44.03 ili R44.04.		
3	Priložene su upute proizvođača.		
4	Znate povijest autosjedalice i sigurni ste da nije sudjelovala u sudaru.		
5	Pregledali ste stanje autosjedalice i provjerili da su svi dijelovi na mjestu.		
	Trake pojasa su u dobrom stanju (nisu izlizane ili poderane).		
	Mehanizam veza pojasa je neoštećen.		
	Presvlaka i podloga su neoštećene i nisu poderane.		
	Metalna struktura nije savinuta, napuknuta ili zahrđala.		
	Nema naznaka bijelih "strija" odnosno oštećenja na plastičnoj strukturi.		
	Gornja sidrena spona je neoštećena (kod sjedalice ISOFIX u smjeru vožnje).		
6	Sjedalica odgovara vašem vozilu.		

POLULEŽEĆI POLOŽAJ ŠTITI NOVOROĐENČE

Autosjedalice za novorođenčad, grupe 0 i 0+, koje se postavljaju suprotno od smjera vožnje najbolja su zaštita

Novorođenče ima veliku i tešku glavu u usporedbi s trupom. Stoga prvih nekoliko mjeseci ne može držati glavu uspravno i ne može sjediti prije dobi od otprilike šest mjeseci. Lubanja novorođenčeta je meka i savitljiva, a vrat ima slabe ligamente koji tek s vremenom ojačaju dovoljno da dijete može samostalno ustati i hodati.

Roditelji često brinu zbog poluležećeg položaja u kojem je dijete u sjedalici za novorođenče. Važno je zapamtiti da upravo taj položaj štiti dijete u slučaju sudara. U suprotnom, zbog navedenih fizičkih karakteristika novorođenčadi, pri sudaru mogu nastati teške, čak i smrtonosne ozljede kralježnice, živčanog sustava, glave i drugih dijelova tijela.

Na tržištu postoje i dječji autokrevetići, sustavi vezanja djeteta u vozilu u vodoravnom položaju, koji nose atest sigurnosti ECE R44.03 ili R44.04, a dizajnirani su za pružanje određenog stupnja zaštite dojenčadi u vozilu. Postavljaju se na stražnje sjedište, paralelno s naslonom sjedišta preko dva sjedala i s djetetovom glavom u sredini. Međutim, oni ne pružaju optimalnu zaštitu pa bi se trebali koristiti isključivo u specifičnim slučajevima kad zbog zdravstvenih problema dijete ne smije biti u poluležećem položaju.

Autosjedalice za novorođenčad, tj. sjedalice koje se postavljaju suprotno od smjera vožnje s djetetom u poluležećem položaju, pružaju djetetu najbolju zaštitu. Autokrevetići pružaju samo određen stupanj zaštite, dok takozvane "košare" i držanje djeteta u naručju ne pružaju djetetu u vozilu baš nikakvu zaštitu.

Kod tek rođene djece, optimalni je nagib oko 45 stupnjeva jer veći nagib može dovesti do klonuća djetetove glave prema naprijed i ometanja dišnih puteva. Ako je to potrebno, može se podmetnuti čvrsto zarolani ručnik ispod podnožja sjedalice da bi se postigao željeni nagib.

Ako je nagib naslona sjedalice manji od 45 stupnjeva, u sudaru može doći do istezanja djetetova vrata i teških, čak smrtonosnih ozljeda.

SJEDALICE ZA NOVOROĐENČAD

dizajnirane su za djecu od prvog dana rođenja pa sve dok ne dosegnu težinu od 10 ili 13 kg, ovisno o sjedalici. Uvijek se postavljaju suprotno od smjera vožnje i s naslonom pod nagibom od 45 do 60 stupnjeva u odnosu na tlo.

SAMO ORIGINAL

Nikad nemojte podmetati između djeteta i autosjedalice ništa što nije originalni dio autosjedalice i u skladu s uputama proizvođača, posebno ne u svrhu "izravnjavanja" djeteta u sjedalici. **Prije postavljanja sjedalice u vozilo potrebno je detaljno proučiti upute proizvođača.** Sjedalica se mora pričvrstiti za vozilo sigurnosnim pojasom vozila ili sustavom ISOFIX na način koji propisuje proizvođač. Ako se sjedalica pričvršćuje sigurnosnim pojasom vozila, potrebno je svom silom utisnuti sjedalicu u sjedište vozila i zategnuti pojas.

Neke sjedalice za novorođenčad imaju i postolje koje se pričvršćuje za sjedište vozila, a u njega se postavlja sjedalica. Ono omogućuje jednostavnije vađenje i postavljanje sjedalice u vozilo ako se koristi izvan njega, no važno je postolje dobro pričvrstiti za vozilo i pri svakom stavljanju sjedalice u vozilo provjeriti je li dobro pričvršćena za postolje.

PREKRATAK POJAS?

Ponekad je pojas automobila vrlo kratak i čini se nemogućim pri namještanju sjedalice za novorođenče omotati pojas iza naslona sjedalice, kako u pravilu nalažu upute proizvođača.

Ako je sjedalica dobro pričvršćena, ne bi se smjela moći pomaknuti više od 2 cm lijevo-desno kada se primi kod utora gdje je provučen donji dio pojasa.

Nailazite li na ovaj problem, pokušajte sljedeći pristup: prije nego što ukopčate pojas u kopču u sjedalu vozila, provucite ga kroz za to namije-

njene uture na autosjedalici, uključujući i obmotavanje oko naslona. Pritom podignite sjedalicu u uspravniji položaj nego što bi u konačnosti trebala biti kako biste mogli ukopčati pojas u sjedalo. Nakon što ste to učinili, dok lagano pritišćete naslon autosjedalice prema dolje, vucite sjedalicu kod naslona sjedala vozila prema gore kako biste je doveli u vodoravniji položaj, što bliže kutu naslona sjedalice od 45 do 60 stupnjeva u odnosu na tlo.

AUTOSJEDALICE ZA NOVOROĐENČAD POSTAVLJAJU SE U VOZILO SUPROTNO SMJERU VOŽNJE S DJETETOM U POLULEŽEĆEM POLOŽAJU KAKO BI SE IZBJEGAO BILO KAKAV STRES NA DJETETOV VRAT I LEĐA.

Svrha im je da u slučaju najsnažnijeg udara u vozilo, a to je najčešće udarac srijeda, podupru cijelu glavu, vrat i leđa te da rasporede sile sudara cijelom dužinom tijela.

VEZANJE DJETETA U SJEDALICI

Trake pojasa sjedalice za novorođenče trebaju biti provučene kroz utor prema uputama proizvođača, obično u ravni ili malo ispod djetetova ramena. Vrlo je važno da trake pojasa ne budu nigdje zavrnuti.

Ne vežite dijete u autosjedalicu u debelim komadima odjeće jer u suprotnom nije moguće dovoljno zategnuti pojas, te postoji mogućnost da trake pojasa skliznu s djetetovih ramena i pri sudaru ne zadrže dijete na mjestu. Ako je hladno, pokrijte dijete preko pojasa toplim pokrivačem.

Djetetova glava i tijelo trebaju biti u ravni. Kako bi se to postiglo, za malu djecu mogu se smotati dvije kraće ili jedna duga pelena i utaknuti s obje strane glave.

NAJSIGURNIJA VOŽNJA ZA DIJETE JE U SJEDALICI POSTAVLJENOJ SUPROTNO OD SMJERA VOŽNJE.

Dijete treba ostati u takvoj sjedalici što dulje, dok je ne preraste po težini ili visini. Djetetovo tjeme ne smije biti manje od 2 cm ispod naslona sjedalice, ali duljina djetetovih nogu nije važna, kao ni to dotiču li djetetove noge naslon sjedišta vozila. Također je bitno zapamtiti da se dijete nikako ne smije premjestiti u sjedalicu koja se postavlja u smjeru vožnje ako nema barem 10 kg, godinu dana ili ne može samostalno hodati.

Neke sjedalice imaju umetak koji služi za to, ali se on mora ukloniti kad to proizvođač preporučuje kako umetak ne bi smetao trakama pojasa.

Kako bi se spriječilo isklizavanje djeteta izvan pojasa pri sudaru, trake pojasa sjedalice za novorođenče trebaju biti dovoljno zategnute – između trake pojasa i djetetove ključne kosti smije biti prostor debljine samo jednog prsta, odnosno da se traka pojasa ne može po duljini uštipnuti.

ZA MALU DJECU GRUPA 1

Autosjedalice grupe I dizajnirane su za djecu koja imaju masu 9-18 kg.

Velika većina ovih sjedalica postavlja se u smjeru vožnje. Međutim, dijete od 9 kg u pravilu je još uvijek prekrhko i rizik od ozljeda u sudaru u ovakvoj autosjedalici je prevelik. Tek kad dijete ima barem godinu dana, barem 10 kg i kad može samostalno hodati, ono smije biti vezano u smjeru vožnje.

Tek oko prvog rođendana dolazi do spajanja malog mozga i moždine, ključnog procesa u razvoju poveznica koje su odgovorne za kontrolu pokreta, pa povrede ovog dijela živčanog sustava uslijed sudara ili naglog kočenja mogu imati jako ozbiljne posljedice. Samostalno hodanje pokazuje da su djetetova ramena i vrat dovoljno snažni da mogu djelomično smanjiti rizik prekomjernog istezaanja vrata i kralježnice.

Za dijete je najbolje da se prevozi u autosjedalici grupe 0+, suprotno smjeru vožnje, što je dulje moguće, do 13 kg ili dok je ne preraste. Većina djece neće dostići ovu granicu prije drugog rođendana.

Iznimno je važno zapamtiti da je najsigurnija vožnja upravo ona suprotno smjeru kretanja vozila te je važno odgoditi prelazak u grupu I iz autosjedalice grupe 0/0+ što je dulje moguće.

Postoje autosjedalice grupe I, znači za djecu do 18 kg, koje se postavljaju suprotno smjeru vožnje. One pružaju daleko veću zaštitu naspram autosjedalica ove grupe koje se postavljaju u smjeru vožnje.

Neke autosjedalice na tržištu su kombinacija dviju grupa 0/0+ i I i postavljaju se u oba smjera ili samo suprotno smjeru vožnje, ovisno o dobi i uzrastu djeteta.

Djeca koja su dovoljno sazrijela za okretanje u smjer vožnje imaju relativno dovoljno razvijene vratne mišiće i ligamente da bi mogla s većom vjerojatnošću podnijeti bacanje glave prema naprijed u trenutku sudara bez kobnih posljedica. Međutim, imaju košturnu strukturu koja se još razvija. Stoga trebaju biti vezana pojasom sjedalice s pet točaka uporišta (ramena, bedra i prepone), kako bi se sile sudara ravnomjerno rasporedile preko cijele tjelesne strukture, ili posebnim štitnikom autosjedalice koji podržava trup djeteta i pričvršćuje se pojasom vozila.

Sjedalica se mora pričvrstiti za vozilo sigurnosnim pojasom vozila ili sustavom ISOFIX onako kako propisuje proizvođač.

Ako se sjedalica pričvršćuje sigurnosnim pojasom vozila, potrebno je svom silom utisnuti sjedalicu u sjedište vozila i zategnuti pojas. Izuzetno je važno dobro proučiti upute proizvođača o putanji pojasa kroz autosjedalicu i kopčama koje su često ugrađene u nju.

Trake pojasa autosjedalice koja se postavlja u smjeru vožnje trebaju biti provučene kroz utore prema uputama proizvođača, obično u ravlini ili malo iznad djetetova ramena. Ne smiju biti nigdje zavrnuti i moraju biti toliko zategnute da između djetetovog prsnog koša i trake pojasa stane samo jedan prst, odnosno da se traka pojasa ne može po duljini uštipnuti. Pri zatezanju pojasa potrebno je također provjeriti da traka nije labava kod nogu.

Djetetu neće biti neudobno kad je pojas zategnut. Ako nije zategnut, dijete može biti teško ozlijeđeno u sudaru. Zbog tog razloga nemojte vezati dijete u autosjedalicu u debelim komadima odjeće. U suprotnom se pojas ne može dovoljno zategnuti, a postoji i mogućnost da trake pojasa skliznu s djetetovih ramena i u sudaru ne zadrže dijete na mjestu. Kad je hladno, pokrijte dijete preko pojasa jaknom ili toplim pokrivačem.

ZA VELIKU DJECU - POMOĆNA POSTOLJA

Autosjedalice za veću djecu - grupe II i III - namijenjene su mališanima od 15 do 36 kilograma

Djeca koja su prerasla autosjedalice grupe I, znači dostigla su težinu od 18 kg, tipično s oko pet godina starosti, spremna su za vezanje sigurnosnim pojasom vozila. Međutim, još uvijek su premala da bi se vezala pojasom bez pomoći te se moraju vezati u autosjedalici grupe II ili III, takozvanom pomoćnom postolju.

Pomoćna postolja (tzv. boosteri) omogućavaju pravilno pozicioniranje donjeg i gornjeg dijela sigurnosnog pojasa vozila primjereno djetetovu uzrastu; pomažu u izbjegavanju specifičnih ozljeda kralježnice i organa trbušne šupljine.

Da bi sigurnosni pojas vozila pružio putniku primjerenu zaštitu, on mora biti namješten nisko preko zdjelice putnika te, u slučaju pojasa s tri točke uporišta, preko sredine ramena. Vrhovi kostiju kukova koji su izraženi u odraslih osoba su nerazvijeni u djece mlađe od 14 godina. Djetetova zdjelica također je relativno manja.

Oba ova čimbenika otežavaju održavanje donjeg dijela pojasa u ispravnom položaju nisko preko zdjelčnih kostiju i dalje od osjetljive trbušne šupljine i mekih unutarnjih organa. Također, zbog nedovoljne visine, u mlađe djece gornji dio pojasa, umjesto preko ključne kosti, leži preko djetetova vrata. U slučaju sudara, dijete može biti podvučeno ispod pojasa i teško ozlijediti kralježnicu ili zadobiti unutarnje ozljede jer se donji dio pojasa povlači na trbuh.

Postoje tri vrste pomoćnih postolja: s naslonom, bez naslona i kombinirana (s naslonom koji se može maknuti). Naslon postolja omogućava da se, za to predviđenim utorom, namjesti gornji dio pojasa vozila preko djetetove ključne kosti. U velikom broju sjedalice on pruža i dodatnu zaštitu u slučaju bočnog sudara te preuzima dio udarca. Stoga je preporučljivo postolje s naslonom koristiti dok god to proizvođač dopušta.

Postolja se moraju koristiti isključivo s pojasevima vozila s tri točke uporišta. Postolja bez naslona smiju se koristiti tek kad gornji dio pojasa prolazi sredinom prsnog koša i djetetova ramena, i to samo ako to proizvođač sjedalice dopušta i ako je mjesto na sjedištu opremljeno naslonom za glavu.

Ponekad djeca (a i neki odrasli) podmetnu pojas ispod pazuha. **To je vrlo opasno** jer u slučaju sudara kad je pojas u tom položaju može doći do pucanja rebara i njihovog prodiranja u srce i pluća. Stavljanje gornjeg dijela pojasa iza leđa čini pojas beskorisnim jer se on u trenutku sudara neće zakočiti i neće zadržati dijete (ili odraslu osobu) na mjestu.

Dijete uvijek vežite u autosjedalicu dosljedno prateći upute proizvođača. Provucite pojas kroz primjerene uture, zakopčajte pojas i zategnite ga tako da priliježe usko uz djetetovo tijelo. Uvijek provjerite da donji dio pojasa leži nisko preko zdjelice, a gornji preko ključne kosti i sredine ramena. U ovoj dobi djeca se često mogu i sama vezati, a neka to i zahtijevaju. U tom slučaju, inzistirajte da to čine ispravno, koristeći pravilo: provuci-klik-zategni.

Premalen za pojas bez pomoćnog postolja

Premalen za pomoćno postolje bez nasloba

U redu u pomoćnom postolju s naslonom

Premalena za pojas bez pomoćnog postolja

U redu u pomoćnom postolju bez naslona

U redu u pomoćnom postolju s naslonom

DIJETE UVIJEK VEŽITE U AUTOSJEDALICU DOSLJEDNO PRATEĆI UPUTE PROIZVOĐAČA.

Provucite pojas kroz primjerene uture, zakopčajte pojas i zategnite ga tako da priliježe usko uz djetetovo tijelo. Uvijek provjerite da donji dio pojasa leži nisko preko zdjelice, a gornji preko ključne kosti i sredine ramena. U ovoj dobi djeca se često mogu i sama vezati, a neka to i zahtijevaju. U tom slučaju, inzistirajte da to čine pravilno koristeći pravilo: provuci-klik-zategni.

STARIJA DJECA I SIGURNOSNI POJAS VOZILA

Djecu težine barem 36 kg koja su dosegla visinu od 150 cm smije se vezati samo sigurnosnim pojasom vozila ako su dijete i pojas ispravno pozicionirani – kad dijete sjedi stražnjicom uz naslon sjedala, sigurnosni pojas prolazi donjim dijelom nisko preko zdjelice te gornjim dijelom preko ključne kosti i sredine prsnog koša, a djetetove potkoljenice vise sa sjedala.

Ovaj posljednji uvjet je važan jer ako nije ispunjen, djetetu je vožnja izuzetno neudobna i dijete ima potrebu izvinuti se u sjedalu. Ovo pak dovodi do podizanja donjeg dijela pojasa preko trbušne šupljine i spuštanja gornjeg pojasa na vrat djeteta što, u slučaju sudara, dovodi do ozbiljnih ozljeda unutarnjih organa i djetetova vrata, kao i rizika iskližavanja van pojasa.

RIZIK OZLJEDE GLAVE JE ZA DIJETE VEZANO DIREKTNO SIGURNOSNIM POJASOM ČETVEROSTRUKO VEĆI NEGO AKO JE VEZANO U SJEDALICI, ODNOSNO POMOĆNOM POSTOLJU.

Budite sigurni da dijete zadovoljava osnovne uvjete korištenja sigurnosnog pojasa prije nego dozvolite da prestane koristiti postolje.

Pojas ne smije prelaziti preko trbuha, kliziti preko ramena, stavljati se ispod pazuha, prelaziti preko vrata ili lica, uvrtati se ili presavijati. Ako pojas ne priliježe ispravno, potrebno je nabaviti pomoćno postolje koje odgovara djetetu i vozilu.

Da biste osigurali svoje dijete, morate pružiti dobar primjer.

Nikad ne pijte ako vozite i uvijek se vežite sigurnosnim pojasom. Samo će tako dijete shvatiti važnost vezivanja i prihvatiti sigurnosni pojas kao neizbježnu obavezu.

Većina se roditelja slaže da dijete treba voziti u autosjedalici, ali tko će uvjeriti mališana da mirno sjedi i ne buni se?

Evo nekoliko prijedloga:

- Pokušajte dijete u početku navikavati na autosjedicu uz pomoć dvije osobe – dok jedna osoba vozi, druga se može posvetiti djetetu.
- Budite primjer – vežite se pojasom svaki put, bez iznimke. Djeca će lakše prihvatiti pravilo ako znaju da se to pravilo odnosi na sve.
- Tijekom vožnje odvrćajte djetetovu pozornost od pojasa. Promatrajte svijet oko auta, pratite semafore, ulice, prirodu, pjevajte, igrajte se “ja vidim”, slušajte priče, razgovarajte...
- Opskrbite se djetetovim najdražim igračkama, mekano ukoričenim slikovnicama, glazbom itd. (Izbjegavajte tvrde igračke koje mogu ozlijediti putnike u autu u slučaju sudara.)
- Oslobodite dijete debelih komada odjeće kako bi se osjećalo ugodnije (i kako bi bilo sigurnije u sjedalici) te ga opskrbite dekom ili jastučićem koji voli.
- Pri dugim putovanjima češće se zaustavljajte i odmorite od vožnje.
- **Nikad** ne dopustite vožnju izvan autosjedalice, bez obzira na to koliko vam teško bilo. S vremenom će se vaše dijete naučiti da nema izbora i početak će gledati na svoju autosjedicu kao na mjesto u autu koje je njegovo i samo njegovo, a time i posebno.

10 ZLATNIH PRAVILA

Koristite autosjedalicu uvijek i bez iznimke.

Koristite autosjedalicu primjerenu djetetovom fizičkom razvoju.

Uvijek pratite upute proizvođača.

Pri svakoj vožnji vežite dijete u autosjedalicu.

Pri svakoj vožnji pričvrstite autosjedalicu za vozilo, bez obzira na to je li dijete u njoj ili nije.

Ne vežite dijete u autosjedalicu u jakni ili drugim debelim komadima odjeće.

Ne koristite autosjedalicu koja je bila u sudaru.

Ne koristite autosjedalicu čiju povijest ne poznajete.

Ne koristite autosjedalicu koja ne odgovara vašem vozilu.

Djeca trebaju svoju mamu i svojeg tatu – vežite sebe uvijek i bez iznimke.

Informacije u ovom tekstu temeljene su na najnovijim spoznajama i istraživanjima o dječjim autosjedicama. Iako su autori nastojali biti temeljiti u pripremi teksta, oni, kao ni Udruga Roda, ne prihvaćaju nikakvu odgovornost i izričito nijeću odgovornost za bilo kakve pogreške ili propuste.

Educirane volonterke i volonteri Udruge RODA jednom mjesečno u Zagrebu, a u drugim krajevima Hrvatske u skladu s mogućnostima i potrebama, obavljaju BESPLATNE preglede autosjedalica.

Sve informacije o vremenu i mjestu održavanja pregleda, kao i detaljne informacije o autosjedicama, možete pronaći na www.roda.hr ili Facebook stranicama Udruge RODA i programa RODA – Sigurno u autosjedalici.

Za informacije se također možete obratiti Rodinim savjetnicama i savjetnicima o autosjedicama putem elektronske pošte na adresu autosjedalice@roda.hr ili na Facebook grupi Rodini savjeti o autosjedicama te na Rodinom internet forumu www.forum.roda.hr.

AUTOSJEDALICA uvijek i bez iznimke

Nakladnik:

RODA - Roditelji u akciji
Zagreb, Čanićeva 14
tel. 01 61 77 500, fax 01 61 77 510
www.roda.hr • roda@roda.hr

Priručnik je autorski rad volonterki udruge RODA.
Isključiva nositeljica autorskih prava je udruga RODA.

Fotografije:

iz privatnih albuma
TŠ Photography, www.tomislavsebek.com

Lektura:

Rosanda Kokanović • Andrea Grkovski Zimet

Grafička urednica:

Renata Domazet - Mukica

Prijelom i priprema za tisak:

ČUVARI SNOVA j.d.o.o.

Naklada:

40.000 primjeraka
7. izdanje
rujan, 2016.

Tisak:

ACT Printlab d.o.o. | Dr. Ivana Novaka 38 | 40000 Čakovec

Tiskanjem ove brošure u tiskari ACT Printlab d.o.o. RODA podupire neprofitno poduzetništvo s ciljem razvoja civilnog društva. Osnivač ACT Printlaba je neprofitna, nevladina organizacija AUTONOMNI CENTAR – ACT (www.actnow.hr).

Tisak i distribuciju ove brošure financijski su omogućili
Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske u sklopu Nacionalnog programa
za sigurnost cestovnog prometa, Grad Zagreb i Grad Dubrovnik.

NACIONALNI
PROGRAM
SIGURNOSTI
CESTOVNOG
PROMETA

Prilikom sudara pri brzini od 25 km/h, na dijete djeluje sila 20 puta jača od njegove težine.

Vaše ruke nisu pojas i nisu dovoljno snažne kako bi ga zadržale u naručju.

Nevezano dijete pri sudaru i brzini od 60 km/h udara o objekt unutar ili izvan vozila istom jačinom kojom bi udarilo o tlo da je palo s petog kata.

Ispravno postavljene dječje autosjedalice smanjuju rizik smrtnog stradanja djece te mogućnost ozbiljnih ozljeda u čak 90% slučajeva.

**AUTOSJEDALICA -
UVIJEK I BEZ
IZNIMKE!**